

INTERVIEW Tijs van Lieshout, voorzitter van Brandweer Nederland

‘Veel mensen kunnen niet 72 uur voor zichzelf zorgen’

Overstromingen, natuurbranden, oorlogsdreiging en digitale aanvallen waardoor het elektriciteits- en communicatienetwerk kan uitvallen. Het zijn crisissituaties waar Nederland zich op moet voorbereiden om slachtoffers en chaos te voorkomen. Maar in plaats van te investeren om dat gevaar tegen te gaan, wil het kabinet vele tientallen miljoenen euro's bezuinigen.

Gijsbert Termaat

Amsterdam ■ „Dat betekent dat we gedwongen worden om te snijden in de uitvoering van cruciale taken op het gebied van brandweerzorg en crisisbeheersing. En dat is onverantwoord en onacceptabel”, stelt Tijs van Lieshout, voorzitter van Brandweer Nederland. In die laatste rol adviseert hij het Veiligheidsberaad. Hij zegt zich ernstige zorgen te maken over deze verschraling, die burgers zal treffen als ons land getroffen wordt door een crisissituatie.

Wat kan dat voor gevolgen hebben voor de veiligheid van Nederland?

„Hele ernstige, want we leven in een samenleving die van het ene op het andere moment ontwricht kan raken. De gevaren van natuurrampen zijn er gewoon. Kijk alleen al naar de overstromingen van de afgelopen jaren in onder meer Limburg en de Betuwe, waarbij mensen moesten worden geëvacueerd. De branden in Los Angeles lijken ver weg, maar we moeten ons realiseren dat zo'n situatie ook op de Veluwe of Drenthe kan voorkomen. Maar we moeten ook beseffen dat er grote ontwrichtende gebeurtenissen kunnen ontstaan als gevolg van oorlogshandelingen. Bijvoorbeeld bewuste sabotage van energievoorzieningen, communicatienetwerken en zo verder. Dat is geen ver-van-mijn-bedshow, maar realiteit, zo voorzag ook secretaris-generaal van de NAVO, Mark Rutte, onlangs nog.”

Zijn de veiligheidsregio's daar voldoende op voorbereid?

„Op zich is het goed geregeld in ons land, met de 25 veiligheidsregio's met daarin 962 goed functionerende brandweerposten, met ongeveer 20 procent beroeps- en 80 procent vrijwillige krachten. De kracht van de brandweer is dat die in de haarvaten van de samenleving zit en we binnen tien minuten vanuit een kazerne de mensen kunnen bereiken om hulp te verlenen. Niet alleen bij brand, want inmiddels bestaat meer dan de helft van ons werk uit reanimaties en andere hulpverleningen. Maar als je het hebt over een grootschalige crisis in ons land, zou je een andere rol moeten aannemen om de zaak in goede banen te leiden.”

Maar we hebben, als het goed is, toch allemaal een noodhulppakket in huis?

„Was dat maar waar. Het helpt wel, maar daarmee alleen red je het natuurlijk niet. We moeten reëel zijn en constateren dat veel Nederlanders niet klaar zijn om 72 uur voor zichzelf te zorgen in een noodsituatie. De weerbaarheid moet worden vergroot en daarin kunnen de 962 brandweerposten

Tijs van Lieshout: „Willen we onze bevolking beschermen, dan moeten we echt actie ondernemen.” FOTO JEAN-PIERRE JANS

met elkaar een perfecte basis vormen voor een wijdvertakte landelijke 'civiele verdedigingsorganisatie'. Kazernes kunnen allemaal worden voorzien van noodstroom en van gegarandeerde verbindingen met de meldkamer en kunnen voor alle inwoners een – zelfs lopend of op de fiets – bereikbaar thuishonk zijn in tijden van nood. Een plek waar stroom is en je apparaten kunt opladen, waar altijd een telefoonverbinding met andere hulpdiensten en meldkamers mogelijk is en waar we water, medicijnen of andere hulpmiddelen kun-

„
Veiligheid van de bevolking gaat boven alles, maar daar hangt wel een prijskaartje aan

nen uitdelen. Zeker tijdens crises of bij dreiging van oorlog is het van belang lokaal, dus dichtbij de eigen bevolking, te kunnen blijven opereren. Een globale eerste inschatting is dat met 25 miljoen euro per jaar deze voorzieningen uitgerold kunnen worden.”

Een soort burgerbescherming zoals de BB vroeger was?

„Daar mag je het mee vergelijken. Die werd in 1952 opgericht om de bevolking van Nederland te beschermen tegen de gevolgen van luchtaanvallen door de vijand. En

die vijand was in de Koude Oorlog de Rus. Wat dat betreft is dat dus weer actueel, maar de BB bestaat niet meer. Willen we toch onze bevolking beschermen, dan moeten we echt actie ondernemen omdat vitale voorzieningen zo maar kunnen uitvallen. We zijn vandaag de dag bijna volledig afhankelijk van digitale systemen en als die aangevallen worden, moet je een vangnet hebben.”

Maar dat vergt extra investeringen en dat geld is er dus niet?

„Ik vind dat een non-discussie. Veiligheid van de bevolking gaat boven alles, maar daar hangt wel een prijskaartje aan. Maar in plaats dat we er geld bij krijgen moeten we bezuinigen. Als de plannen die nu rondgaan van het Rijk en van veel gemeenten doorgaan moeten de veiligheidsregio's, die door beide partijen gefinancierd worden, zo'n vijf procent van hun budget inleveren. In de praktijk betekent dat dat we zo'n honderd vrijwillige brandweerposten moeten sluiten en we afscheid nemen van 2.000 tot 2.500 vrijwilligers. Dat zou rampzalig zijn en voor mij ook onverteerbaar, want veel van deze posten leveren naast de gewone brandweerzorg ook specialisten zoals waterongevalbestrijders, gaspakdragers en technische hulpverleners. Deze vrijwillige posten, ook in dunbevolkt buitengebied, zijn onmisbaar.”

Wat gaat het opheffen betekenen voor het publiek?

„Het heeft vanzelfsprekend invloed op de slagkracht binnen de gebieden waar ze verdwijnen. Langer wachten op hulp kan desastreuze gevolgen hebben. Maar de vrijwilligers leveren ook een belangrijke bijdrage aan zogenaamde slagkrachtvoertuigen, eenheden die bij grote calamiteiten zorgen voor aflossing en versterking van specialistische taken, ook in grootstedelijk gebied. Recente overstromingen, maar ook de langdurige hulpverlening zoals bij de instorting aan de Tarwekamp in Den Haag. Nu bezuinigen betekent het afbreken van structuren die we elke dag nodig hebben.”

En wat gaan jullie daar aan doen?

„Met deze verslechterde veiligheidssituatie in ons land, doen we een dringend beroep op het kabinet om met ons bestuur in gesprek te gaan. Er zijn juist meer financiële middelen nodig om te zorgen dat de hulpdiensten onverminderd hoge kwaliteit kunnen blijven leveren en de juiste voorbereiding kunnen treffen op crises en rampen nu en in de toekomst. We snappen dat meer organisaties dat willen, maar dit moet prioriteit krijgen, want het gaat om de veiligheid van ons land.”